

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги

Община Созопол

Съдържание

Резюме

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1. Контекст

- 1.1. Предистория за създаване на стратегията
- 1.2. Обхват и фокус на стратегията
- 1.3. Съответствие с международни, национални и местни политики
 - 1.3.1. Национални приоритети в развитието на социалните услуги
 - 1.3.2. Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги
 - 1.3.3. Стратегически документи

2. Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Созопол

- 2.1. Тенденции в развитието на община Созопол
- 2.2. Идентифицирани рискови групи и потребности
- 2.3. Обобщение на рисковите групи и потребностите им в община Созопол
- 2.4. Анализ на дефицитите на услуги и мерки - обобщение
 - 2.4.1. Общи изводи за наличните социални услуги
 - 2.4.2. Идентифицирани потребности от развитие на човешките ресурси

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3. Визия и стратегически цели

- Визия
- Ценности и принципи
- Приоритети на общинската стратегия
- Приоритетни направления
- Целеви групи
- Общи и специфични цели
- Индикатори за успех

4. Интервенция – социални услуги и мерки

- Приоритетно направление 1: Превенция и услуги за деца и семейства в риск
- Приоритетно направление 2: Деинституционализация и превенция на настаняването на деца
- Приоритетно направление 3: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение
- Приоритетно направление 4: Грижа за старите хора
- Обобщена таблица за планираните услуги в община Созопол

5. Система на мониторинг и оценка

- Цели и задачи на мониторинга и оценката

Раздел В: План за действие

6. Институционална рамка на изпълнението на стратегията

- Отговорности и роли в изпълнението на стратегията
- Механизми на партньорството

7. Ресурси

- Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията
- Източници на финансиране на Стратегията
- Необходими средства за финансиране на социалните услуги в община Созопол

8. Етапи в изпълнението на стратегията

- Оперативен план с времеви график за изпълнение на Стратегията

Раздел Г: Приложения

- Приложение 1: Доклад - анализ на ситуацията и оценка на потребностите в община Созопол, приет с Решение № 970 от 20.08.2010г. на Общински съвет - Созопол

Използвани съкращения (абривиатури)

АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДРСЗ	Дирекция "Регионална служба по заетостта"
ДП	Домашен помощник
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ЗЖ	Защитено жилище
ЕМО	Екип за мониторинг и оценка
КСУДС	Комплекс за социални услуги за деца и семейства
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
НП "ОСПОЗ"	Национална програма „От социално подпомагане към осигуряване на заетост“
ОЗД	Отдел "Закрила на детето"
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса
РЗП	Регионално звено за подкрепа
РИО на МОМН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието, младежта и науката
РИОКОЗ	Районна инспекция по опазване и контрол върху общественото здраве
РПУ	Районно полицейско управление
РЦЗ	Регионален център по здравеопазване
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

Резюме

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Созопол (2011 – 2015) е разработена на базата на Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас (2011-2015). Стратегията за развитието на социалните услуги е съобразена и с актуализирания документ за изпълнението на Общинския план за развитие в периода 2009 – 2013.

Общинската стратегия е създадена на основата на Доклад – анализ за ситуацията и оценка на потребностите в социалната сфера на територията на община Созопол в процес на партньорство между заинтересованите страни в общината (общинска администрация, ДСП, НПО – доставчици на социални услуги и други структури на местната власт).

Обхват. Общинската стратегия обхваща всички уязвими общности, всички възрастови групи и всички населени места на територията на общината. Стратегията проектира развитието както на социалните услуги, така и на пакет от общински политики и хоризонтални мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите на рисковите групи.

Визия. Създаването и приемането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Созопол ще допринесе за развитие на социалната политика в общината като модерна, ефективна система от социални услуги, която поставя в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество. В този контекст визията на Стратегията е следната:

Общинската стратегия за развитие на социални услуги цели да създаде условия за пълноценна реализация чрез грижа и подкрепа на местните общности, групи и лица в риск като осигури достъпни и качествени социални услуги на територията на община Созопол.

Основна ценност за стратегията е всеки човек със своята уникалност на възможностите за реализация, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение.

Чрез общинската социална стратегия община Созопол се присъединява към европейските принципи на хуманност и солидарност **като осигурява достъпни и качествени социални услуги в община Созопол, интегриране на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.**

Приоритетите, целите и дейностите на стратегията са изведени в резултат на изводите от Доклад-анализа на ситуацията и потребностите на рисковите групи в община Созопол.

Приоритетно направление 1: Превенция и услуги за деца и семейства в риск

Приоритетно направление 2: Деинституционализация и превенция на настаняването на деца

Приоритетно направление 3: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Приоритетно направление 4: Грижа за старите хора

Приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси в сферата на социалните услуги

Всяко направление включва и възможностите за развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.

Приоритетно направление 1: Превенция и услуги за деца и семейства в риск

Обща цел 1: Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на деца и семейства в риск. Подкрепа за интегритета на децата и семействата в риск.

- **Специфична цел 1.1.** Разширяване на мрежата от социални услуги в общината за подкрепа и социална интеграция на уязвимите семейства и деца, за предоставяне на добра грижа за децата и индивидуално развитие.
- **Специфична цел 1.2.** Създаване на нови социални услуги и увеличаване на капацитета на съществуващите услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа.
- **Специфична цел 1.3.** Осигуряване подкрепа за деца с увреждания, отглеждани в семейството.

Приоритетно направление 2: Деинституционализация и превенция на настаняването на деца

Обща цел 2: Намаляване на дела на децата, настанени в специализираната институция за деца – ДДЛРГ Бургас.

- **Специфична цел 2.1.** Създаване на нови социални услуги от резидентен тип със среда близка до семейната, за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Приоритетно направление 3: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 3: Създаване на условия за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

- **Специфична цел 3.1.** Разкриване на социални услуги в общността за осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда.

Приоритетно направление 4: Грижа за старите хора

Обща цел 4: Подобряване качеството на живот на старите хора във всички населени места в община Созопол.

- **Специфична цел 4.1.** Развитие на мрежата от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда;
- **Специфична цел 4.2.** Осигуряване на достъп на старите хора до качествена грижа в среда, близка до домашната.

Приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси в сферата

Обща цел 5: Подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на община Созопол.

- **Специфична цел 5.1.** Изграждане на капацитет за управление на социални услуги в общината и доставчиците на социални услуги.
- **Специфична цел 5.2.** Изграждане на капацитет за предоставяне на социални услуги.
- **Специфична цел 5.3.** Развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.

Последното направление е функционално и подпомага ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия. Повишаването на качеството и ефективността на социалните услуги ще се постигнат чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво, осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, както и чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

В процеса на планирането недостигът на квалифициран персонал за разкриване на социалните услуги е идентифициран от всички участници като един от основните рискове за реализацията на стратегията. Затова изграждането на необходимия капацитет за управление и за предоставяне на социални услуги се очертава като крайно необходима мярка – условие както за изпълнението на планирания обем социални услуги и мерки, така и за постигане качество на услугите в съответствие със съвременните стандарти.

В Стратегията са описани в мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и конкретни цели, системата за мониторинг и оценка, отговорностите и ролите на всички заинтересовани страни на общинско ниво, необходимите ресурси – човешки и финансови, оперативен план с времева рамка за изпълнението на стратегията.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги ще се изпълнява с общите усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

За цялостното изпълнение на общинската стратегия за развитие на социалните услуги общинска администрация разработва годишен оперативен план, който се приема от Общински съвет Созопол ежегодно.

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1. Контекст

1.1. Предистория за създаване на общинската стратегията

През април 2010 г. в Закона за социалното подпомагане и Правилника за неговото прилагане се приеха промени, които задължиха всяка областна администрация да разработи и приеме областна стратегия за развитието на социални услуги за период от 5 години (2011г. – 2015г.). На основата на утвърдена областна стратегия, се изготвя общинската стратегия, която ще позволи на Общински съвет - Созопол да приема годишни планове за развитието на социални услуги в община Созопол. Целта на стратегията е да се гарантира наличието и развитието на такива социални услуги, които да отговарят на конкретните потребности на хората от целевите групи на територията на общината.

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите на рисковите групи в община Созопол е част от планирането на общинската стратегия за развитие на социални услуги. В аналитичния доклад е включен анализ на социално-икономическия профил на общината, за който е използвана налична статистическа информация, административна статистика и отчетност на компетентните в съответния сектор организации. Ситуационния анализ направи оценка на наличните ресурси и услуги в общината, детайлна информация за броя на индивидите и групите в риск. Той е основата, на която се стъпва за адекватно планиране, съобразно реалните нужди на хората от целевите групи за разкриването на нови социални услуги и подобряването на съществуващи такива.

Разработването на Общинската стратегия се базира на Областната стратегия за развитие на социалните услуги за област Бургас, изготвена от областен оперативен екип, в който взеха участие и експерти от Община Созопол. Спазвани са следните **принципи и подходи на планиране:**

Принципи:

- Планиране с участието на заинтересованите страни;
- Съответствие с реалните нужди на групите в риск;
- Изпълнимост и приложимост на планираните интервенции;
- Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки.

Подходи:

- Планиране на социални услуги, които отговарят на реалните нужди на рисковите групи;
- Осигуряване интереса на потребителя чрез индивидуализиране на оценката и на грижата за потребителя;
- Насърчаване на услугите в общността и ограничаване на услугите от резидентен тип;
- Осигуряване на възможности за равен достъп до услуги на всички жители на община Созопол и доставяне на услугата максимално близо до местоживеенето на потребителите;
- Максимален достъп до услуги в изолирани населени места чрез мобилност на услугите;
- Интегриран подход при решаването на проблемите на целевите рискови групи;
- Гражданско участие в планирането, наблюдението и изпълнението на Общинската стратегия;

Съблюдавани са следните Ценности:

- Уважение и зачитане достойнството на всеки човек, общност и група;
- Толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ценност и ресурс за развитие, зачитане на равнопоставеността на половете при планиране и достъп до социални услуги;
- Благосъстояние на децата и на всички жители на община Созопол;
- Гражданско участие в планирането, наблюдението и изпълнението на Общинската стратегия;

1.2. Обхват и фокус на стратегията

Общинската стратегия очертава насоките за развитие на мрежата от социални услуги, такава че

да отговаря на нуждите на рисковите групи, ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка. В този контекст стратегията ще задава параметрите на социалните услуги в Община Созопол.

Стратегията за социални услуги дефинира социалните услуги, които ще работят на територията на общината в периода 2011 – 2015 г. Включени са както съществуващите вече услуги и развитието на нови социални услуги. Посочени са начините на достъп до тези услуги и връзката между тях. Освен това, са описани мерки и дейности в сферата на социалното подпомагане и свързаните сфери (здравеопазване, образование и инфраструктура), които определят функционирането на социалните услуги и имат ключово значение за социалното включване и решаването на проблемите на рисковите групи и индивиди.

В стратегията са включени социални услуги за всички рискови групи на територията на общината, изведени са приоритети като целеви групи и услуги за периода на действието ѝ. Приоритетизирането е основано на остротата на проблемите и наличните ресурси.

1.3. Съответствие с международни, национални и местни политики

1.3.1. Национални приоритети в развитието на социалните услуги

От 2000 г. държавата провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца и след това премина и към услугите за другите възрастови групи. Реформата е насочена към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги. От система на специализирани институции, които предлагат универсален отговор на различните потребности и проблеми на хората, се премина към създаване на социални услуги в общността, които индивидуализират подхода към индивидите и групи в риск и целят интегрирането им в социалните общности. Въведени са отговорности на общините при управлението на социалните услуги на местно ниво. Последователната практика на децентрализация намери израз и във въвеждането на регламентите и практиката на договаряне на социалните услуги с външни доставчици.

Въпреки реформите все още липсват услуги по превенция и подкрепа на семействата, а съществуващите социални услуги не работят в мрежа помежду си и със свързаните системи – образование, здравеопазване, инфраструктура.

Националният доклад на България по стратегиите за социална закрила и социално включване 2008 – 2010 г. определи като свой фокус:

- ограничаване предаването на бедността и социалното изключване между поколенията (с акцент върху детската бедност и социално изключване);
- активно включване за най-отдалечените от пазара на труда;
- равни възможности за най-уязвимите групи в обществото.

Националният план залага:

- превантивните мерки;
- подкрепата на децата и семействата чрез мерки за подобряване материалното състояние на семействата и развиване на качествени и разнообразни социални услуги;
- деинституционализацията като процес и водещо направление в развитието на социалните услуги;
- връзката със системите на образование и здравеопазване като компоненти на концепцията за борба с бедността и социалното изключване сред децата.

1.3.2. Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги

Институционалната рамка на предоставяне на социални услуги се определя от компетентностите на различните институции, които имат отношение към планиране, създаване, предоставяне и управление на социалните услуги. Тези институции и техните компетентности са:

- **Министерство на труда и социалната политика (МТСП)** – създава държавната политика в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, определя националните приоритети, заедно с Министерство на финансите определя държавно-делегираните дейности в социалните услуги и разработва разходните стандарти за финансиране на социалните услуги.
- **Министерство на финансите** – определя разходните стандарти и тавани за финансиране на социалните услуги в страната.

- **Агенцията за социално подпомагане (АСП)** - разрешава откриването и закриването на социалните услуги държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги. Чрез Дирекциите Социално подпомагане се предоставят и социални услуги.
- **Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД)** – лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критерии за социални услуги за деца и семейства.
- **Областен управител, Областен съвет за развитие и областни комисии** - имат отношение към планирането във всички сфери, в т.ч. и на социалните услуги;
- **Регионална дирекция социално подпомагане (РДСП) и дирекция социално подпомагане (ДСП)** - изготвят становища за откриването/закриването на социални услуги – държавно-делегирана дейност.
- **Общините** – създават общинската политика по отношение на социалните услуги, създават и предоставят социални услуги; възлагат и договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици, контролират тяхното качество.
- **Доставчици на социални услуги** (общините, както и вписаните в регистъра на Агенцията за социално подпомагане физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица) – предоставят социални услуги.
- **Дирекции “Социално подпомагане”** - ангажирани са с идентифицирането на случаи, оценка и насочване към различни доставчици на социални услуги.
- **Общественият съвет за социално подпомагане в общините** – ангажирани са с обществения контрол.
- **Организации с нестопанска цел и представители на рисковите групи** – подпомагат процеса на развитие на социалните услуги, дефинирани потребности на рисковите групи.

1.3.3. Стратегически документи

Общинската стратегия е съобразена с всички нормативни документи на международно, национално, областно и общинско ниво в сферата на социалното развитие като:

- Всеобща декларация за правата на човека на ООН;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Конвенция за правата на хората с увреждания на ООН и Международния пакт за социални, икономически и културни права;
- Национален доклад по стратегиите за социална закрила и социално включване(2008–2010);
- Национална стратегия за детето (2008 – 2018 г.);
- Национална стратегия за демографско развитие на Република България (2006 – 2020 г.)
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания (2008 – 2015 г.);
- Областна стратегия за развитие на област Бургас;
- Общински план за развитие на община Созопол;
- Общинска програма за закрила на детето;

Общинската стратегия следва принципите на законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др., както и съответните подзаконови нормативни актове.

2. Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Созопол

Общинската стратегия е разработена в съответствие с Областната стратегия за област Бургас и се базира на изводите от Доклад - анализа на състоянието на социалните услуги и потребностите на жителите в община Созопол. Доклад – анализа на Община Созопол бе приет на заседание на Общински съвет – Созопол. Разкриването на нови социални услуги в община Созопол и развитието на

съществуващите такива ще се съобразява не само с потребностите на хората от общината, но ще покриват и потребностите на областта.

Проучването на ситуацията в община Созопол е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социално-икономическите проблеми, съществуващите общински политики и прилагани мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината. Рисковите групи са формулирани след анализ на техните социални и икономически предпоставки, идентифицирани чрез анализ на данните от цялостното проучване.

Обхватът на темите на проучването включва широк кръг социално-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги в община Созопол, осигуреност с финансови и човешки ресурси, достъп, капацитет и качество на наличните услуги.

Изводите от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни ще са основа за планирането на социалните услуги по отношение на: осигуряване достъп на потребителите; избор на вид и капацитет на услугите; избор на видове финансиране; участие в междусекторно и междуобщинско сътрудничество.

2.1. Тенденции в развитието на община Созопол

Анализът на ситуацията в община Созопол идентифицира основните проблеми в социалната сфера на територията на общината. В резултат от проучването са очертани основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги, както и причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи от населението на основата на социално-икономически и други неблагоприятия.

Основните заключения за тенденциите в **демографските процеси** в община Созопол са:

- Застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура.
- Ниска раждаемост с тенденция към намаление.
- Висока смъртност и отрицателен естествен прираст и продължение на тенденцията.
- Слабо увеличаване на относителният дял на лицата в трудоспособна възраст, дължащо се в голяма степен на извършената законодателна промяна и включването съответно на население в над трудоспособна възраст в тази категория.
- Запазване относителния дял на лицата под трудоспособна възраст.
- Намаляване броя на лицата в нетрудоспособна възраст.

Демографската картина за община Созопол, е неблагоприятна, населението застарява, в резултат на естествените процеси на раждаемост и смъртност. Благодарение на механичния прираст, свързан със сезонността и мащабите на морския туризъм, населението в общината слабо нараства.

Заключенията за тенденциите в **икономическото развитие, заетостта и безработицата** са:

- Увеличаване на населението в икономически активна възраст.
- Висок процент регистрирани безработни без специалност и ниско образование.
- Малък процент на безработицата спрямо други общини, с преобладаваща сезонност. Увеличаване на хората с увреждания, както и на самотно живеещите стари хора.

Здравеопазване:

Осигуряването на достъп на населението до базисни здравни грижи, осъществявани в първичната медицинска помощ е първостепенна задача на всяка здравеопазна система. Независимо от заявените принципи на достъпност и равнопоставеност на здравноосигурените лица при получаване на медицинска помощ и наличието на утвърдена здравна карта, населението на отдалечените населени места среща сериозни трудности при нейното осигуряване.

В общината доболничната медицинска помощ се осъществява в 6 регистрирани индивидуални лекарски практики за първична медицинска помощ. Стоматологичната първична помощ се осъществява от 5 разкрити индивидуални практики на лекари по дентална медицина. Разкрита е 1 самостоятелна медико-техническа лаборатория.

Болнична медицинска помощ на територията на Община Созопол се оказва от МБАЛ „Св. Николай чудотворец“ АД – Бургас.

В областта на здравеопазването Община Созопол осигурява необходимите условия и пряко ръководи и финансира медицинското обслужване в детските и учебни заведения.

Изводите и оценките на здравно демографското състояние на населението и системата на здравеопазване налагат поставянето на стратегически цели:

- Повишаване ролята на превантивната и профилактична медицина.
- Повишаване качеството и обхвата на първичната извънболничната медицинска помощ в малките и отдалечени населени места на общината.

Образование:

Анализът на образователната система в общината обхваща основните ѝ компоненти, които я характеризират в максимална степен, а именно: **структура на образователната мрежа в общината, кадровото обезпечаване и състоянието на материално-техническата база**. Анализът на данните не очертава съществени проблеми в обхвата на образователната система и тенденции, пораждащи предпоставки за попадане на деца в риск. Развита е подкрепяща мрежа за включване на децата със специални образователни потребности в образователния процес, която е обезпечена с ресурсни учители. Анализът на образователната система налага следните **изводи**:

- Наличие на относително добре структурирана образователна система.
- Съхранена в значителна степен традиция на местното население за получаване на качествено и перспективно образование.
- Наличие на достатъчен сграден фонд.
- Относително високо образование и професионална квалификация на педагогическите кадри.
- Обезпечено в значителна степен училищно здравеопазване.
- Тенденция за намаляване броя на учениците, което води до оптимизация на общинската образователна мрежа.
- Налице е известен процент на необхванати деца от образователната система, които са предимно на възраст от 3 до 6 години и не посещават детско заведение.
- Промяна в отношението на различните слоеве от обществото към образованието като ценност.
- Липса на алтернативни форми за ангажиране на свободното време на учениците и за развитие на потребностите им в малките населени места на територията на общината.

Жилища и жилищна политика:

В община Созопол са създадени добри жилищни условия и се наблюдава добро ниво на жилищно устройване на населението. През последните години се очертава тенденция на ново застрояване на поземлени имоти и изграждане на нови жилищни сгради, както в града така и в селата на общината. Към 2010 година жилищата, които Община Созопол предоставя на крайно нуждаещи се граждани са 44 на брой, недостатъчни за задоволяване потребностите на 86 семейства с доказани жилищни нужди. Липсват механизми, които да стимулират инвестиции за ново строителство, което ограничава възможностите на общината да провежда адекватна социална жилищна политика. Анализът на жилищната политика очертава следните слаби страни:

- Значителен процент остарял сграден фонд;
- Недостатъчно сгради с жилищно предназначение, които да отговорят на потребностите на граждани с доказани жилищни нужди;
- Недостиг на необходимите средства за основен ремонт на общинските жилища;
- Разлика между наемните цени на свободния пазар и тези на общинските жилища;

2.2. Идентифицирани рискови групи и потребности

От извършения анализ на социо-демографската и икономическа картина на общината се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: неравностойна позиция на пазара на труда, многодетство, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и лица в институции. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи, повечето от които имат социално-икономически корени.

- **Увреждане или здравословен проблем на член от семейството:**

Наличието на тежък здравословен проблем или увреждане на член от семейството изискват непрекъснати, допълнителни разходи, които затормозяват семейния бюджет. Ако състоянието му изисква един от трудоспособните членове на семейството да полага грижи в ежедневието, това допълнително задълбочава проблемите, свързани с доходите. Най-засегнати от този фактор са хора с увреждания, както и семействата, в чиито състав има човек с увреждане или с тежък здравословен проблем.

- **Местоживеене в отдалечени населени места и затруднен достъп до здравни услуги:**

Населението в тези места изпитва затруднения за физически достъп до здравни и образователни услуги. В областта на здравната помощ затрудненията са в достъпа до лекарски практики, специализирана медицинска помощ, спешна помощ, лекарства. Затрудненията в достъпа до навременна медицинска помощ влошават здравното състояние на населението, което в последствие води до по-големи разходи за лечение. Често разходите за медицинска помощ могат да доведат до обедняване на домакинствата и да наложат ползване на социални услуги.

За децата и младежите от тези населени места това изисква допълнителни разходи, свързани с транспорт или с разходи за квартира, ако децата учат в средно учебно заведение в друго населено място.

- **Ниски доходи на хората в надтрудоспособна възраст:**

Хората в надтрудоспособна възраст представляват 23,7% от населението на община Созопол. От всички хора в пенсионна възраст, които срещат трудности по отношение на доходите най-засегнати са хората с минимален размер на пенсиите и хората на пенсионна възраст, които по различни причини нямат пенсия. Последната група е много трудна за идентифициране поради липсата на данни, но в нея ще попаднат хора, които продължително време са работили без да се осигуряват.

- **Структура и численост на семейството** (непълни, многодетни семейства, с повече нетрудоспособни членове):

Структурата и броят на членовете на семейството са от съществено значение при разпределението на разходите между тях и в тази връзка най-засегнати са семействата, в които има повече нетрудоспособни членове, а именно многодетни и непълни семейства. Оскъдната информация по отношение на структурата на семействата ограничава възможностите за анализ статистическите данни за общината. Допълнителна трудност представлява и фактът, че през последните години нараства броят на двойките, които съжителстват и отглеждат своите деца без наличие на брак.

- **Липса на жилище и доходи:**

Липсата на собствено жилище води до отделяне на средства за наем от бюджета на семейството. Това е основен проблем и за младите хора, които обикновено са принудени да живеят със своите родители. Липсата на жилище не е изведено като приоритетен фактор за социалната политика, както на национално, така и на общинско ниво.

- **Принадлежност към етнически малцинства:**

На територията на общината съществуват уязвими етнически малцинства със структурна бедност. В тези общности са налице различни фактори, пораждащи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование и/или липсваща професионална квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост и лоши битови условия, липса на мотивация за достъп до здравни, социални, образователни услуги.

2.3. Обобщение на рисковите групи и потребностите им в община Созопол

При анализа на рисковите групи се целеше да се обхванат всички лица, които попадат в случаите на потенциален риск от социално изключване. Данните за броя на лицата от съответните групи са приблизителни, тъй като рискът от социално изключване е резултат от съчетаване на фактори от различно естество, а не резултат от една единствена характеристика. Така например, само наличието на много деца в семейството не може да бъде предпоставка за социално изключване, ако към тази характеристика не са включени и други, като продължителна безработица, липса на жилище, ниско образование на родителите.

2.3.1. Деца

2.3.1.1. Деца със специални потребности

Регистрираните деца със специални потребности в община Созопол през 2009 г. са 22. Проведеното проучване на нуждите сред близки на деца със специални потребности показва следните направления, в които е необходима подкрепа: осигуряване на достъпна среда, диференциране на услугите за деца с различни по вид и степен увреждания, осигуряване на транспорт от селата и града до социалните и здравни услуги; осигуряване на гъвкава дневна и почасова грижа, увеличаване на достъпа до образование, интеграция на децата с увреждания с връстниците им. Осигуряването на подкрепяща среда за семейството и близките на децата с увреждания е водеща потребност при планирането на социалните услуги.

2.3.1.2. Деца в риск

Това са специфични рискови групи, обхващащи семейства изпаднали в ситуация на уязвимост по една или друга причина. В нея влизат:

- Деца изоставени на ниво родилен дом;
- Деца в риск от отпадане от училище;
- Деца на непълнолетни родители и майки под 18 години;
- Деца в многодетни семейства;
- Деца на самотни родители;
- Деца с противообществени прояви;

Установените групи на деца в риск са много малък процент като съотношение към общия брой на децата, живеещи на територията на община Созопол. Въпреки това високата социална и морална значимост на конкретната проблематика изисква добра координация между отделните подкрепящи звена и висок професионализъм от работещите в сферата специалисти.

Много често проблемите при децата са провокирани от проблеми, свързани с родителския капацитет и липсата на услуги за подкрепа на родителите. В повечето случаи, децата са вече случай на ОЗД. Голяма част от случаите са деца с проблеми в училище. В тази връзка, има недостиг на услугите, предлагащи превенция на отпадането от училище, подкрепа в образователния процес и повишаване на мотивацията на децата да учат.

Потребностите на деца с отклоняващо се поведение са свързани с предоставяне на специализирана консултантска помощ за децата и техните родители, осигуряване на компетентна родителска грижа, основана на любов и привързаност; грижи в семейна среда; разбиране и предоставяне на закрила, вместо наказание.. Рискът от институционализация за тази група деца е особено висок, ако няма адекватни услуги по превенция, тъй като все още се смята, че домовете предоставят възможност за физическото оцеляване на децата.

2.3.2. Пълнолетни лица с увреждания

Наличието на увреждане поражда сериозен риск от социално изключване, независимо от възрастта. Данните за лицата с увреждания са предоставени от дирекция „Социално подпомагане“ и отразяват броя на подпомаганите лица, основно по ЗИХУ. Към декември 2009 г. общо за община Созопол получаващите интеграционни добавки за лица с увреждания над 70% са 844 души (лица с физически увреждания 454; лица със сензорни увреждания 64; лица с множествени увреждания 343). Като цяло проблемите на хора с увреждания, които живеят в домашна среда са свързани с възможността за социално включване, т.е. ефективен достъп до пазара на труда, качествена здравна грижа, общуване и придвижване. От общите данни за хората с увреждания няма данни каква част от тях имат нужда от допълнителна подкрепа извън паричното подпомагане. От подкрепа и заместване се нуждаят и семействата на хора, които изискват непрекъсната грижа.

2.3.3. Самотно живеещи стари хора

Животът на старите хора в отдалечени и изолирани населени места е изключително затруднен, основно поради липсата на достатъчно средства и затруднения достъп до здравеопазване, невъзможността или затрудненията с осъществяването на комунално-битовите дейности и най-вече социалната изолация. За община Созопол живеещите самотни стари хора са 358 човека. Самотните стари хора, които живеят в отдалечени населени места или са в състояние на социална изолация имат нужда от подкрепа в ежедневието си. Обхватът на програмите, които развиват услугите Социален асистент и Домашен помощник не са достатъчни, за да задоволят всички техни потребности. Мерките за преодоляване на проблемите предвиждат планиране и разкриване на мрежа от услуги за стари хора, която може да стъпи на вече съществуващи структури в населените места – например, на читалищата или действащите пенсионерски клубове.

2.4. Анализ на дефицитите на услуги и мерки - обобщение

2.4.1. Общи изводи за наличните социални услуги

Наличните социални услуги са разглеждани като услуги за деца, за възрастни лица с увреждания и стари хора, от гледна точка на предотвратяване на рисковете.

Общи изводи за услугите за деца:

- В община Созопол няма развити социални услуги за деца.
- Слабо развити формите на алтернативна семейна грижа/ приемна грижа.
- Няма гарантиран набор от услуги по превенция, които могат да окажат подкрепа на родители и деца, като по този начин да подпомогнат отглеждането и възпитанието на децата.

Изводи за услугите за възрастни с увреждания и за стари хора:

- Успешно се развиват услугите в общността за възрастни – традиционно развитият Домашен социален патронаж и новите услуги: Домашен помощник, Социален асистент, Личен асистент. Липсата на подготвени специалисти по социална работа в тези услуги, обаче, води до това, че дейностите се свеждат само по предоставяне на храна или до хигиенно и санитарно обслужване. Финансираните по проекти услуги в домашна среда са с определен период на изпълнение и има риск за тяхната устойчивост.
- Във всички населени места работят читалища и пенсионерски клубове, които изпълняват много социални функции, близки до услугата Дневен център за възрастни хора.

2.4.2. Идентифицирани потребности от развитие на човешките ресурси

Основните потребности от развитие на човешките ресурси и на организационния капацитет за осъществяване на стратегията, идентифицирани в процеса на анализа на ситуацията в етапа на разработване на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Созопол, които имат отношение към административния и организационен капацитет са свързани с:

- Повишаване на капацитета на общинска администрация да управлява процеса на контрактиране и управление на предоставянето на социални услуги в общината;
- Промяна на съществуващите практики на ресурсно осигуряване на звената, координиращи предоставянето на социалните услуги в общината;
- Повишаване на капацитета на персонала, ангажиран с администрирането, управлението и директното предоставяне на социалните услуги;
- Повишаване на самостоятелността на общината в планиране на създаване, закриване и трансформиране на социални услуги, на база на променящите се потребности на населението в общината;
- Потребност от развитие на капацитета за подготовка и управление на проекти, осигуряващи развитие на социалните услуги в общината, разширяване на обхвата на съществуващите услуги, осигуряване на качество и ефективност на предоставяните услуги;
- Практически умения и механизми за осъществяване на междуобщинско и междуинституционално сътрудничество в сферата на социалните услуги.

Специфичните потребности от промяна и развитие, свързани с капацитета на човешките ресурси, които бяха идентифицирани в процеса на разработване на стратегията са:

- Повишаване на квалификацията, професионалния опит и уменията на персонала в социалните услуги от резидентен тип и на услугите, предоставяни в общността.
- Преодоляване на дефицита от човешки ресурси (социални работници и специализиран персонал), необходими за директното предоставяне на новоразкритите социални услуги.
- Основна потребност за развитието на управленския персонал е повишаване на професионалните компетенции, свързани с прилагане на иновативни практики за повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги, както и с въвеждане на механизми за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по обслужване на клиентите. Управленският персонал на съществуващите доставчици на

социални услуги има потребност от развитие на уменията за добро управление и задържане на персонала от специалисти и стимулиране на тяхното непрекъснато развитие.

- Професионалистите, ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, имат потребност от нов тип управленски умения и практика, свързана със създаване на методологии за предоставяне на новите услуги, изграждане на стратегии за популяризиране на услугите и спечелване на доверието на клиентите, развитие на междуинституционалното сътрудничество и включване на гражданското общество в процеса на развитие на новите услуги.

- Потребностите на специалистите (социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др.) и на помощния персонал ангажирани в директното предоставяне на социалните услуги в община Созопол са свързани с: обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента, осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, необходимост от методическа подкрепа по отношение на осъществяване на адекватен подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга, оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3. Визия и стратегически цели

3.1. Визия

Създаването и приемането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Созопол изразява стремежа на всички участници да допринесат за развитие на социалната политика в общината като модерна, ефективна система от социални услуги, която поставя в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество. Визията на Стратегията е следната:

Общинската стратегия за развитие на социални услуги цели да създаде условия за пълноценна реализация чрез грижа и подкрепа на местните общности, групи и лица в риск като осигури достъпни и качествени социални услуги на територията на община Созопол.

3.2. Ценности и принципи

Основна ценност за стратегията е всяко човешко същество със своята уникалност на възможностите за реализация, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. Чрез общинската стратегия община Созопол се присъединява и към европейските принципи на хуманност и солидарност като **осигурява достъпни и качествени социални услуги в общината, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.**

Ценности:

- Уважение и признание на достойнството на всеки човек, общност и група;
- Толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ценност и ресурс за развитие;
- Благосъстояние на децата и на всички жители на община Созопол;
- Гражданско участие в планирането и в наблюдението на изпълнението на Общинската стратегия;
- Зачитане на равнопоставеността на половете при планирането и достъпа до социални услуги.

При разработването на стратегията са следвани следните принципи и подходи на планиране:

Принципи:

- Планиране с участието на всички заинтересовани страни;
- Съответствие с реалните нужди на групите в риск;
- Изпълнимост и приложимост на планираните интервенции;
- Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки.

Подходи:

- Планиране на социални услуги, които отговарят на реалните нужди на рисковите групи;
- Осигуряване на най-добрия интерес на потребителя чрез индивидуализиране на оценката и на грижата за потребителя;
- Осигуряване на възможности за равен достъп до услуги на всички жители на община Созопол и достигане на услугата максимално близо до местоживеенето на потребителите;
- Максимален достъп до услуги в отдалечените населени места чрез мобилност на услугите, иновативност и гъвкавост в планирането и управлението;
- Интегриран подход към решаването на проблемите на целевите рискови групи;
- Пълнота в обхващането на рисковите групи;
- Гражданско участие в планирането и в наблюдението на изпълнението на Общинската стратегия;

3.3. Приоритети на общинската стратегия

3.3.1. Приоритетни направления

Приоритетните направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на ключови социални проблеми на жителите на общината. Приоритетните направления са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Избраните приоритетни направления за **съдържанието на социалните услуги** включват:

- **Превенция и услуги за деца и семейства в риск**

Международната и българската практика показват, че инвестирането в развиване на услуги по превенция на общинско ниво е ефективно по отношение на ранна реакция и предотвратяване на проблеми и по отношение на вложените средства, които са много по-малко на един ползвател в сравнение с услугите, които интервенират спрямо изявилия се проблеми.

Поради това, приоритетно направление на общинската стратегия е развиване на услуги по превенция на рискови фактори, ситуации, събития, които могат да водят до или да задълбочават социална изолация и изключване. Тези услуги ще бъдат максимално мобилни, за да могат да обхванат максимално голям брой ползватели. Услугите в това направление са насочени към подкрепа на семействата и индивидите за оставане в тяхната семейна и домашна среда, развитие на индивидуалните и общностни умения и ресурси, превенция на противоправно поведение, социална маргинализация.

- **Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение**

Стратегията ще допринесе за създаването на добър модел на грижи за хората в неравностойно социално положение, осигурявайки достъп до качествени социални услуги в общността, така че нуждаещите се да не напускат собствения си дом и общност, подобряване достъпа до качествени здравни услуги и образование, както и интегриране на пазара на труда.

- **Грижа за старите хора**

Създаване на условия за предоставяне на грижи за старите хора, насочени към повишаване качеството на живот на хората от третата възраст, като се съблюдава принципът за независим живот в семейната среда или в близост до нея. Услугите, отличаващи се с домашна атмосфера, са съобразени с индивидуалните потребности, желания и условия на живот.

Функционалното приоритетно направление, което подпомага ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия, обхваща:

- **Развитие на човешките ресурси в социалната сфера**

Развиването на нови социални услуги и подобряването на качеството на мрежата от социални услуги, въвеждането на принципи на работа и взаимодействие, насочени към ефективност и ефикасност, добро управление изискват въвеждането на общинска политика за развитие на човешките ресурси в услугите и общинската администрация чрез обучения, супервизия и различни форми на подкрепа. Предвижда се развитие на механизми и стимули на общинско ниво за подкрепа на доставчиците на социални услуги за непрекъснато повишаване на качеството на социалните услуги.

В процеса на планирането недостигът на квалифициран персонал за разкриване на социалните услуги е идентифициран като един от основните рискове за реализацията на стратегията. Затова изграждането на необходимия капацитет за управление и за предоставяне на социални услуги се очертава като крайно необходима мярка – условие както за изпълнението на планирания обем социални услуги и мерки, така и за постигане на качеството на услугите в съответствие със съвременните стандарти.

3.3.2. Целеви групи

Общинската стратегия предвижда социални услуги и мерки за всички жители на общината. Тя ще е насочена към рисковите групи и общности, идентифицирани в анализа на ситуацията (и описани в Раздел Б на стратегията).

Стратегията отделя специално внимание на:

- **Деца в специализирани институции.** Децата, отделени от своите семейства, са една от най-уязвимите групи в обществото. Стратегията предвижда комплекс от услуги за извеждане на децата от институциите чрез подкрепа за тяхната реинтеграция в биологичните и разширени семейства, осиновяване, отглеждане в семейна среда на приемни родители или отглеждане в резидентни услуги, които са близки до семейната среда в ЦНСТ.
- **Деца със специални потребности.** Децата с увреждания и техните семейства изпитват затруднения в своята социална интеграция поради непригодността на средата за тях – архитектурна, социална, обществени нагласи, образователна система. Услугите и мерките за тези групи ще целят подкрепа за техните семейства и развитие на умения и способности у децата по посока на създаване на условия за интеграцията им.
- **Уязвими семейства с деца.** Подкрепата на семействата, а не само на децата в риск, ще създаде условия за задържане на децата в семействата им и за повишаване на качеството на грижа към тях. Услугите към семействата целят подкрепа за интегритета на семейството и за развиването на уменията и ресурсите за социална интеграция на семейството като цяло и на индивидуалното развитие на неговите членове.
- **Възрастни с увреждания.** Анализната част към Стратегията разглежда в тази група лицата с физически увреждания, лицата с множествени увреждания, лицата с психични заболявания и лицата с умствена изостаналост. Като цяло хората с увреждания изпитват затруднения в своята социална интеграция поради непригодността на средата за тях – архитектурна, социална, обществени нагласи, образователна система. Липсата на подкрепа за семействата им води до настаняването на значителен брой хора с увреждания в специализирани институции. Услугите и мерките за тези групи ще целят подкрепа за развитие на техните умения и способности и промяна на средата по посока на създаване на условия за интеграцията им.
- **Самотни стари хора.** Последните демографски тенденции в общината показват значителен дял на самотни стари хора, голяма част от които живеят в отдалечени населени места. Те изпитват затруднения в своето ежедневно обслужване, достъпа до здравеопазване и участието в социални мрежи. Услугите за самотните стари хора ще включват подкрепа в тяхното ежедневие за задържането им в обичайната им среда и посрещане на основните им нужди.

3.4. Общи и специфични цели

За осъществяването на визията на Общинската стратегия, във всяко от избраните приоритетни направления са набелязани общи и специфични цели и задачи:

Приоритетно направление 1: Превенция и услуги за деца и семейства в риск

Обща цел 1: Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на деца и семейства в риск. Подкрепа за интегритета на децата и семействата в риск.

- **Специфична цел 1.1.** Развиване на мрежа от социални услуги в общината за подкрепа и социална интеграция на уязвимите семейства и деца, за предоставяне на добра грижа за децата и индивидуално развитие.
- **Специфична цел 1.2.** Създаване на нови социални услуги които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа.
- **Специфична цел 1.3.** Осигуряване подкрепа за деца с увреждания, отглеждани в семейството.

Приоритетно направление 2: Деинституционализация и превенция на настаняването на деца

Обща цел 2: Намаляване на дела на децата, настанени в специализираната институция за деца – ДДЛРГ гр. Бургас

- **Специфична цел 2.1.** Създаване на нова социална услуга от резидентен тип със среда близка до семейната, за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Приоритетно направление 3: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 3: Създаване на условия за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

- **Специфична цел 3.1.** Разкриване на социални услуги в общността за осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда.

Приоритетно направление 4: Грижа за старите хора

Обща цел 4: Подобряване качеството на живот на старите хора във всички населени места в община Созопол.

- **Специфична цел 4.1.** Развитие на мрежата от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда;

Приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси в сферата

Обща цел 5: Подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на община Созопол.

- **Специфична цел 5.1.** Изграждане на капацитет за управление на социални услуги в общината и доставчиците на социални услуги.
- **Специфична цел 5.2.** Изграждане на капацитет за предоставяне на социални услуги.
- **Специфична цел 5.3.** Развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.

3.5. Ключови индикатори за успех

Постигането на целите на стратегията в рамките на следващите пет години трябва да подобри качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията в община Созопол ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми.

Ключовите базисни индикатори за промяната в ситуацията ще покажат разликите при сравнението на показателите за настоящия момент с данните към 2015 г. Такива са:

- Развита модерна социална политика в подкрепа на интегритета на семейства и общности в община Созопол в съответствие с националните приоритети за деинституционализация и европейските ценности;
- Подобро равнище на създадени възможности за достъп до услуги на максимален брой нуждаещи се хора;
- Степен на обхващане на пръснати рискови групи чрез развитие на мобилни услуги;
- Промяна на съотношението между грижа за деца в алтернативна семейна среда – към грижа

за деца в резидентен тип;

- Предотвратена институционализация на децата в риск от изоставяне;
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за старите хора в община Созопол с приоритетно обхващане на самотноживеещите в отдалечените населени места;

Ключовите качествени индикатори за успеха на осъществената интервенция в рамките на периода от пет години изпълнение на Стратегията са:

- Осигурена подкрепа за уязвимите семейства и деца чрез комплекс от услуги в община Созопол;
- Децата в предучилищна възраст, обхванати в детска градина и от децата в задължителна училищна възраст - в подходяща форма на образование;
- Подобрена грижа за децата, настанени в алтернативни форми на семейна грижа (настаняване при близки и роднини, приемна грижа, осиновяване);
- Създаден капацитет за обхващане на децата с увреждания в различни форми на заместваща, дневна грижа;
- Подобрени условия за самостоятелен живот в домашна среда на хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент;
- Предотвратена преждевременна институционализация на самотно живеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда;
- Повишена информираност / чувствителност на обществеността в общината към проблемите на децата и лицата, настанени в СИ;
- Развити и функциониращи нови за община Созопол услуги за деца и семейства, работещи на общинско ниво;

4. Интервенция – социални услуги и мерки

Функциониране на социалните услуги на общинско ниво: Предвижда се социалните услуги да функционират на две нива – общинско и областно. На всяко от нивата ще бъдат изградени партньорски мрежи. На ниво община услугите включват основно превантивни услуги и мерки. Център на мрежата от социалните услуги за деца и семейства ще бъде центъра за обществена подкрепа. Услугите за възрастни ще бъдат организирани около съществуващият Домашен социален патронаж, който към настоящия момент работи в общината. Максимално да се използват възможностите на Национални и оперативни програми и други източници на финансиране и осигуряване на услугите Домашен помощник и Личен асистент.

4.1. Дейности по приоритетно направление 1: Превенция и услуги за деца и семейства в риск

Обща цел 1: Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на деца и семейства в риск. Подкрепа за интегритета на децата и семействата в риск.

Специфична цел 1.1. Разширяване на мрежата от социални услуги в общината за подкрепа и социална интеграция на уязвимите семейства и деца, за предоставяне на добра грижа за децата и индивидуално развитие.

Мярка 1.1.1. Изграждане на Детска и млечна кухня

Социална услуга за предоставяне на храна за деца от 6м. до 3г. с капацитет 120 деца.

Мярка 1.1.2. Изграждане на Център за обществена подкрепа

Дейностите в ЦОП ще бъдат насочени към превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, развиване на умения на самостоятелен живот, приемна грижа и осиновяване, превенция на отклоняващото се поведение.

Конкретните услуги в Център за обществена подкрепа са: семейно консултиране и подкрепа; консултиране и информиране за проблеми, свързани с развитието на децата от съответната възраст; индивидуални и фамилни консултации в случаи на кризи в семейството; превенция на рисково

и асоциално поведение на деца и младежи; подкрепа за професионално ориентиране на деца и младежи; семейно планиране, подготовка за родителстване, работа на ниво родилен дом, психологическо консултиране и рехабилитация, обучения в умения за самостоятелен живот, превантивни програми на ниво училище, информационни кампании, оценяване, обучение, наемане и подкрепа на приемни родители, подготовка и подкрепа на осиновители. Ползвателите на ЦОП ще бъдат насочвани от ОЗД и други свързани структури – медицински професионалисти и лечебни заведения, детски градини и училища, структури от системата на борба с противообществените прояви, общински администрации и др.

Дейност 1.1.1.1. Подкрепа за развитието на социалните ресурси на уязвими семейства.

Тази дейност ще бъде осъществявана съвместно от ЦОП и ДСП, бюрата по труда, образователните структури, структури за професионално обучение, медицински професионалисти и лечебни заведения и общинска администрация. Те включват:

- информиране и консултиране за наличните форми на социално подпомагане и подкрепа, достъп до административни услуги;
- подкрепа и придружаване за достъп до административни и други услуги за социална подкрепа;
- подкрепа за достъп до услуги по професионално ориентиране, квалификация и преквалификация, активни мерки на пазара на труда и заетост;
- подкрепа за достъп до здравни грижи – издирване, подкрепа и консултиране за здравно осигуряване и налични здравни грижи;
- семейно консултиране и подкрепа на семействата за преодоляване на семейни кризи и взаимоотношения в семействата, което ще се осъществява от ЦОП в общината.

Мярка 1.1.3. Осъществяване на програми за превенция на всички форми на насилие над и от деца в община Созопол и подкрепа на жертвите на насилие.

Дейностите в тази сфера включват създаване на система от мерки за превенция на насилието над деца чрез развиване на техните умения за себепостояване и защита; намаляване на агресивното поведение и отношения сред децата и предприемане на актове на насилие от страна на деца. Дейностите са насочени и към създаване на чувствителност сред населението и професионалистите за причините и форми за насилие, симптомите на насилие, така че системите за закрила да могат да изградят адекватни мерки за реакция.

Дейностите се осъществяват от ЦОП, ДСП, със съдействието на МКБППМН, органите на МВР и пробационните служби, лечебни заведения, образователни институции, НПО.

Дейност 1.1.3.1. Образователни програми и кампании във всички детски градини и училища, както и в рамките на ЦОП, насочени към превенция на агресивно поведение сред деца, развиване на познание за насилието и неговите симптоми и умения за защита от насилие: провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране на междуучилищни прояви и инициативи на общинско ниво.

Програмите и кампаниите ще бъдат осъществявани от детските градини, училищата (учители, педагогически съветници), ЦОП и МКБППМН. Програмите ще използват материали, разработени от ДАЗД, НПО и други организации.

Дейност 1.1.3.2. Обществени кампании за предотвратяване на насилието и други форми на злоупотреба и експлоатация

Програмите и кампаниите ще бъдат осъществявани от ЦОП, общинска администрация, МКБППМН. Темите ще включват различните форми на насилие (физическо, сексуално и психологическо), злоупотреба, експлоатация, тежки форми на детски труд, negliжиране. Те ще са насочени към деца, родители, професионалисти и широката общественост. Програмите ще използват материали, разработени от ДАЗД, УНИЦЕФ, НПО и други организации.

Мярка 1.1.4. Превенция на рисково поведение и подкрепа за преодоляване на последиците от него при деца и младежи.

Услугите са фокусирани върху подкрепата за преодоляване и превенция на рисково поведение при децата и директна работа с деца с рисково поведение: консултиране и подкрепа за деца и семействата им. Планира се организирането на извънкласни занимания и дейности за деца – спорт, клубове по интереси и др.; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им; образователни програми за опасностите и последиците от употре-

бата на наркотици и алкохол, тютюнопушене, рисково сексуално поведение и др.

Изпълняват се от училища, ЦОП, МКБППМН, НПО, спортни клубове.

Дейност 1.1.4.1. Образователни програми и кампании в училище, в рамките на ЦОП, услугите за деца на улицата и Превантивно информационния център, насочени към превенция на рисково поведение - агресия, насилие, отклоняващо се поведение, рисково поведение на деца и младежи, здравна и социална просвета против зависимостите: провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране междуучилищни прояви и инициативи на общинско ниво.

Дейност 1.1.4.2. Извънучилищни дейности и осмисляне на личното време на децата

Приоритетна необходимост е развитието на разнообразни извънучилищни дейности като клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училища, читалища, общината. Осъществяване на кампании за здравна просвета, организирани от експерти в общинска администрация.

Дейност 1.1.4.3. Работа с деца извършители на противообществени прояви и с рисково поведение за подкрепа на децата в развиване на про-социално поведение. Включва индивидуални и групови програми с децата и техните семейства. Осъществяват се от ЦОП и МКБППМН.

Специфична цел 1.2. Създаване на нови социални услуги които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа.

Мярка 1.2.1. Предоставяне на подкрепа на роднините и близки, които са поели грижата за дете. Увеличаване на броя на децата, настанени в такава форма на грижа отделени от биологичните семейства.

Тази мярка включва съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от СИ и деца в риск от изоставяне. Настаняването при близки и роднини и осиновяването осигуряват устойчива семейна грижа за детето и трайно решаване на проблема за бъдещето на изоставените деца.

Дейност 1.2.1.1. Подкрепа за семействата на роднини и близки, които отглеждат деца като мярка за закрила. Предоставя се от ЦОП в общината и включва:

- Подкрепа на роднини и близки при поемане на грижата за новородени и по-големи деца, чиито родители заявяват намерение за изоставяне;

Мярка 1.2.2. Широко развитие на приемната грижа и включване по 1 работещо приемно семейство годишно.

Тази мярка включва развиване на приемна грижа в рамките на ЦОП в общината. Към момента приемната грижа все още не е държавно-делегирана дейност. Центъра за обществена подкрепа ще изпълнява дейности по информационни кампании, оценка, обучение, назначаване и подкрепа на приемни семейства. В развитието на приемната грижа ЦОП работят в тясно партньорство с ОЗД за определяне на децата за настаняване и осъществяване на процеса на напасване между дете и семейство.

Дейност 1.2.2.1. Развитие на дейности по приемна грижа в ЦОП. Дейностите включват:

- Провеждане на кампании и информационни срещи: информационни кампании за популяризиране на приемната грижа на общинско ниво, подготовка на обучителни материали и обучение на приемните родители в цялата община;
- Подбор, обучение и оценка на кандидат приемни родители.
- Наемане на професионални приемни родители;
- Подкрепа за приемните семейства в процеса на напасване;
- Наблюдение и подкрепа на приемното семейство.

Мярка 1.2.3. Развиване на услуги в подкрепа на кандидат-осиновители, осиновители и осиновени във всички населени места на общината.

Дейност 1.2.3.1. Обучение и подготовка на кандидат осиноводители. Обучението и подготовката се предоставя от ЦОП в общината на кандидат-осиноводители, насочени от ОЗД и по собствено желание. Включва форми на индивидуална и групова работа.

Дейност 1.2.3.2. Подкрепа на осиноводители и осиновени, осъществена от ЦОП в общината при насочване от ОЗД и самостоятелна заявка от семейството. Тази дейност включва:

- Подкрепа и мотивиране в следосиновителния период;
- Формиране на групи за подкрепа на осиновители и осиновени деца;
- Подкрепа в периода на прием на осиновеното дете в семейството – подкрепа в ежедневните грижи.

Специфична цел 1.3. Осигуряване подкрепа за деца с увреждания, отглеждани в семейството.

Мярка 1.3.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава заместваща грижа - дневна и почасова грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда.

Бъдещото развитие на дневната и почасова грижа изисква да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят.

Мярка 1.3.3. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството

Дейност 1.3.3.1. Разширяване на програмите, които предлагат домашни грижи:

- Личен асистент;
- Социален асистент;

Необходимият брой места за трите услуги ще се определя всяка година от общината чрез консултации с ОЗД и социалната услуга ЦОП. Предвижда се община Созопол да осигури финансиране чрез националните и оперативни програми за разкриването и развиването на този тип социални услуги в общността с цел да отговори на заявените потребности на семействата.

Дейност 1.3.3.2. Изграждане на Дневен център за деца с увреждания –гр.Черноморец.Центъра ще предоставя комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на децата имащи съответните потребности /деца с двигателни, логопедични, зрителни, слухови, с лека форма на уствена изостаналост/. Ще функционират следните кабинети:зала за двигателна рехабилитация, логопедичен кабинет,кабинет за мануална терапия,кабинет за арт терапия, кабинет за работа с психолог.

Дейност 1.3.3.3. Предоставяне на подкрепа за семейства, в които се отглеждат деца със специални потребности:

- Почасови услуги за деца – гледане въщи, придружаване до детски заведения;
- Услуги за подпомагане в ежедневните грижи на родители, които отглеждат деца със специални потребности;
- Услуги, свързани с материално подпомагане за деца със специални потребности в случаи на тежки социални проблеми;
- Консултации и формиране на групи за взаимопомощ.

Услугите ще се предоставят от ЦОП в общината, съвместно с общинска администрация, лечебни заведения, дирекция "Социално подпомагане", НПО и граждански инициативи.

Дейност 1.3.3.4. В период до 2015 г. в община Созопол да се потърси възможности за осигуряване на специализиран транспорт за хора с увреждания с платформа за инвалидни количики, за деца и възрастни от общността. С цел осигуряване на достъпност до обществени услуги, посещение на детска градина, училище, медицински и други услуги.

4.2. Дейности по приоритетно направление 2: Деинституционализация и превенция на настаняването на деца

Мярка 2.2.1. Изграждане на Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ)- комплекс от социални услуги, които се предоставят в среда, близка до семейната за извеждане на деца от специализирани институции – с. Атия.

Цънтъра ще предоставя подслон и ежедневни грижи на 12 деца, в т.ч. и на деца с увреждания. Настаняването в ЦНСТ на децата е последната мярка за закрила, след изчерпване на всички възможности за настаняване в семейство- биологично, разширено, приемно и на осиновители.

4.3. Дейности по приоритетно направление 3: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 3: Създаване на условия за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

Специфична цел 3.1. Разкриване на социални услуги в общността за осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда.

Мярка 3.1.1. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности вкъщи (като помощ при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване), така и предоставяне на дневни и почасови услуги извън дома (дневни центрове и алтернативни форми на заместваща грижа).

Дейност 3.1.1.1. Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания като домашен помощник, социален и личен асистент чрез продължение на националните програми (ДП, СА, ЛА).

Дейност 3.1.1.2. Включване на допълнителни услуги към Домашния социален патронаж и по-пълно обхващане на хората с увреждания от малките населени места.

Дейност 3.1.1.3. Изграждане на Дневен център за възрастни с увреждания. Дейността на ДЦВУ ще се състои в предоставянето на дневни и /или почасови услуги на лица с различни увреждания, живеещи в семейна среда. Осигурява се цялостно обслужване през деня, свързани с предоставянето на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и организация на свободното време. Планира се за разкриване през 2014 г.

Мярка 3.1.2. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Дейност 3.1.2.1. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини, фирми и др.

Дейност 3.1.2.2. Дейности на ДБТ, общината и местни НПО за предоставяне на достъп до доходи, заетост, професионално ориентиране и професионална квалификация (преквалификация), обучение и практически умения и др. за лицата с увреждания с право на работа.

Дейност 3.1.2.3. Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на по-широки възможности за самостоятелен живот – обучение на хората с увреждания, жилище, доходи, достъп до услуги и подпомагане.

4.4. Дейности по приоритетно направление 4: Грижа за старите хора

Обща цел 4: Подобряване качеството на живот на старите хора във всички населени места в община Созопол.

Специфична цел 4.1. Развитие на мрежата от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда;

Мярка 4.1.1. Запазване на устойчивостта на дейностите в Домашния социален патронаж и обхващане на малките отдалечени населени места.

Домашният социален патронаж е мобилна услуга с традиции и добре позната, която стига до домовете на своите клиенти, патронажите имат потенциал да изградят широка мрежа от услуги за подкрепа в ежедневието за стари хора по домовете им.

Дейност 4.1.1.1. Разширяване на обема и многообразието на дейностите в действащият Домашен социален патронаж.

Дейност 4.1.1.2. Общински мерки за подобряване на достъпа до административни услуги и социална подкрепа – чрез посредничество, предоставяне на съвети, консултации и техническа помощ от НПО и общинска администрация.

Мярка 4.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда чрез увеличаване на капацитета на услугите домашен помощник, социален и личен асистент.

Предоставянето на социални услуги в посока обгрижване в домашна среда ще позволи на старите

хора по-дълго да живеят в своя дом и в своята семейна среда, както и ще предотврати настаняването им в специализирани институции.

Дейност 4.1.2.1. Осигуряване и доразвиване на услугата Домашен помощник по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Дейност 4.1.2.2. Осигуряване и доразвиване на услугите Социален и Личен асистент по Национална програма, Програми на АХУ и Оперативни програми.

Мярка 4.1.3. Осигуряване на дневна грижа и почасови услуги за стари хора.

През периода на изпълнение на Общинската стратегия ще се положат целеви усилия за подобряване на услугите в общността за дневна грижа за старите хора чрез повече гъвкавост, адаптиране към индивидуалните потребности на всеки човек, предоставяне на възможности за избор на пакетни услуги от страна на старите хора по отношение както на честотата на посещаемост, така и на видовете ползвани услуги. Дневните центрове са основната форма на социална услуга в общността, предлагаща храна, дневна грижа и възможности за общуване. Освен тях, клубовете на пенсионера и други подобни форми на услуги също осигуряват за старите хора възможности за разнообразяване на ежедневието, общуване, споделяне на придобит опит, възможности за осмисляне на живота и достойни старини.

Дейност 4.1.3.2. Продължаване на общинската подкрепа за дейностите на Клубовете на пенсионера, предоставящи възможности за общуване и социален живот на стари хора с относително съхранено здраве и възможности за самостоятелно придвижване.

No	Услуга, вид Превенция	Потребители		Капацитет		Община Созопол	Местоположение	Статус налична/нова (год. за стартиране)
		Целеви групи	Територ. обхват	2010	2015			
Приоритетно направление 1: Услуги за превенция								
1-4	ДМК	Социална услуга за предоставяне на храна за деца от 6м. до 3г.	Община Созопол	0	120	Специализирани грижи; осигуряване на топла диетична храна за деца	община Созопол	нова, за планиране 2011 г.
	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	0	50	Специализирано звено за Ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	община Созопол	нова, за планиране след 2011 г.
	ДЦДУ деца с увреждания (ДДД)	Деца с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи; Родители на деца с увреждания;	Всички населени места в общината	0	20	Специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; Подкрепа; Информирани; консултиране; обучение на родителите как да се справят с проблема; Консултация, Посредничество	община Созопол гр. Черноморец	нова за планиране и за изграждане след 2011 г.
Приоритетно направление 2: Деинституционализация на грижите за деца								
	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	община Созопол	0	5	Извеждане на деца, отгледани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск	община Созопол	нова, за планиране след 2011 г.
	ЦНСТ (ДДД)	За деца от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	Всички населени места в общината	0	12	Постепенно извеждане на деца, отгледани в СИ – ДДЛРГ - Бургас в резидентна грижа семеен тип	община Созопол с. Атия	нова, за планиране след 2011 г.
Приоритетно направление 3: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
	Дневен център за лица с увреждания (ДДД)	Възрастни с увреждания	община Созопол	0	50	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	община Созопол	нова, за планиране след 2011 г.
	Програми за професионално обучение	Младежи напуснали СИ. Лица от семейства в риск. трайно безработни лица, лица в пробация, лица със зависимости, проблемно поведение	Община Созопол	0	0	Включване във квалификационни курсове, посредничество за осигуряване на заетост. Подкрепа за реинтеграция, преодоляване на бедност	ДБТ Бургас, филиал Созопол	Разширяване на наличните мерки и програми за заетост на АЗ
	Трудови медиатори	Продължително безработни от компактни ромски общности, необразовани млади хора, майки с деца	Община Созопол	0	0	Посредничество за улесняване на достъп до пазара на труда	ДБТ Бургас филиал Созопол	

Приоритетно направление 4: Грижи за старите хора									
	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	община Созопол	26	120	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като усреднено се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Във всички населени места от общината	за разширяване		
	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	община Созопол	0	50	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Във всички населени места от общината	Нова за планиране и за изграждане след 2011 г.		
	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневието си бит	община Созопол	0	20	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Във всички населени места от общината	Нова за планиране и за изграждане след 2011 г.		
	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	община Созопол	350	Увеличение на капацитета, съобразно потребностите	дейности за доставка на храна. и обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	В населените места от община Созопол	Налична		
	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Всички населени места в областта	420	420	Осигуряване на лични и социални контакти. Социално, здравно, правно информирание и консултиране	В населените места в община Созопол	Налична		

4.5. Обобщена таблица за планираните услуги в община Созопол

5. Система за мониторинг и оценка

5.1. Цели и задачи на мониторинга и оценката

Конкретните цели и задачи на системата за мониторинг и оценка са:

Конкретна цел 1. Осигуряване на постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в община Созопол, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

Конкретна цел 2. Обезпечаване на текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на общинско ниво, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности / услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – доставчици на услугите, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

Конкретна цел 3. Изготвяне на комплексна оценка на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Общинската стратегия от гледна точка на целевите рискови групи.

Оценката обхваща критериите:

- **Релевантност** – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
- **Ефикасност** на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните и вложените ресурси;
- **Ефективност** на Стратегията – оценка на реалните ползи и ефекти за обхванатите потребители на услуги, както и на степента на обхващане на идентифицираните групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности в община Созопол. Оценката на качеството на предоставените социални услуги се осъществява през призмата на ефекта върху целевите рискови групи, като се оценяват ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;
- **Въздействие** на Общинската стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- **Устойчивост** на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

Конкретна цел 4. Да гарантира системното актуализиране на Общинската стратегия, подобряването на общинските политики за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;
- Препоръки и текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;
- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида

и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;

- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;
- Идентифициране на добрите практики от осъществяването на Общинската стратегия и мултиплициране на натрупания опит в областта.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за структурите, които изпълняват Стратегията. Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка е задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Мониторингът и оценката **с участие** е основният подход, който ще се следва при изграждането на системата. Този подход изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно – тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практиката.

5.2. Индикатори за успех

В системата за мониторинг и оценка ще се следят два основни типа индикатори:

Базови индикатори за ситуацията, които описват общия социален контекст и представят настъпилите промени в положението на рисковите групи в община Созопол в сравнение с "изходната точка" в състоянието им при оценката на първоначално идентифицираните проблеми. Тези индикатори осигуряват обективно измерване на реалната постигната промяна в социалния контекст през времевата рамка на Стратегията и дават възможност да се оцени обективно цялостния ефект и въздействие от изпълнението на Общинската стратегия.

Индикатори за прогреса – индикатори, чрез които се проследява напредъка в постигането на специфичните цели на Стратегията и се измерват резултатите от интервенцията и осъществените дейности – социални услуги и мерки.

Раздел В: План за действие

6. Институционална рамка на изпълнението на стратегията

6.1. Отговорности и роли в изпълнението на стратегията

Ролята и задачите на общината, институциите на общинско ниво доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

6.1.1. ДСП

Дирекция „Социално подпомагане“ на територията на община Созопол провежда държавната социална политика по отношение на закрила на детето; рехабилитация и социална интеграция на хората с увреждания и проучване потребностите на населението в областта и в общините от социални помощи и социални услуги.

Предвид основните си функции, **ДСП Созопол** (с отделите си по Социална закрила и Закрила на детето и Хора с увреждания и социални услуги) сътрудничи в процеса за изпълнението на конкретни задачи при реализирането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги:

- Прави предложения и изготвя становища за потребностите от социални услуги до кмета на общината.

- Прави предложения до РДСП за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;
- Осъществява сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с областната стратегия и предвидените дейности в нея;
- Събира и актуализира данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги;
- ДСП работи в екип със специализираните институции и доставчиците на социални услуги, за осъществяване на процесите на деинституционализация, реформирането и закриването на домовете за деца.

ДСП има отношение към всички заложи цели в Стратегията и това са задачи свързани с: идентифициране и насочване на случаи към социални и здравни услуги за ранна превенция; подкрепа на семейства в риск от изоставяне на дете; насочване на семействата на деца със специални потребности към дневни центрове и детски градини за получаване на гъвкава грижа; насочване на семействата на деца със специални потребности за ранна диагностика и навременна интервенция; изграждане на връзка между децата, настанени в СИ и биологично или разширено семейство; реинтеграцията на деца в семейна среда; оказване на методическа подкрепа и съдействие на ЦОП за формиране на мобилни екипи.

6.1.2. Община

Община Созопол отговаря за цялостното изпълнение на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги на своята територия. За тази цел тя разработва, план за действие за развитие на социалните услуги на територията на общината. Нормативно установено е, че местното самоуправление се осъществява от Общинския съвет, а местната изпълнителна дейност - от Кмета и общинската администрация. Така или иначе в своята съвкупност те заедно осъществяват местната власт.

Местната власт разработва и изпълнява **интегрирани политики** за развитие на хората в риск на територията на община Созопол като комбинира ресурсите и координира дейности в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водена от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общината е доставчик на социални услуги. Общината развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора. Осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението ѝ и оценка на нуждите на групите в риск.

Роля и отговорности на **Общинския съвет**:

- Обсъжда и приема общинската стратегия / програма за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината;
- Одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;
- Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Областната стратегия.
- Взема решения, свързани с развитие на СУ на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

Роля на **Кмета на общината**:

- Организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и на програмата за реализацията му и след съгласуване с Обществения съвет по социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;
- Организира разработването на общинските секторни политики и след гласуването в Общинския съвет – организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;
- Ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на програмата за реализация

на общинския план за развитие на социални услуги;

- След съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги за одобряване от общинския съвет;
- Осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги и оценка на нуждите на групите в риск.
- Търси възможности и осигурява финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в областната стратегия.

Общественият съвет по социално подпомагане и услуги е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната общината. Неговата роля в изпълнението на стратегията е свързана с:

- Обсъждане на общинската стратегия и осъществяване обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно стратегията;
- Стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги за реализиране на планираните дейности в стратегията на територията на общината.

Местната власт носи конкретни отговорности също за иницирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване. В този контекст, община Созопол поема и основната отговорност за изпълнението на мерки за социално включване, предвидени в Стратегията, например:

- Координиране и инициране развитието на програми за повишаване на родителския капацитет, задържане на децата в училище, повишаване на качеството на образование и превенция на рисковото поведение на деца съвместно с училищата и центъра за обществена подкрепа;
- Отговаря и осигурява условия за обхващане на всички деца на територията на общината в подготвителни групи и класове, гарантира спазването на задължителното изискване за записване на ученици в първи клас след завършена предучилищна подготовка в общинските училища;
- Развива интегрирана политика за подкрепа на хората в пенсионна възраст чрез комбиниране на ресурсите на Домашен социален патронаж, националните и оперативните програми за предоставяне на грижи в домашна среда и за осигуряване на заетост (НПСПОЗ), клубовете на пенсионера и читалища;

6.1.3. Дирекция Бюро по труда

Дирекция Бюро по труда участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск

Основната роля на „**Бюро по труда**“ по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в разработването на общински програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- Разработване на мерки и програми съвместно с общината за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;
- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;
- Активно взаимодействие с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, ръководствата на регионалните структури на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Созопол.

6.1.4. Участие на НПО

Важна роля в изпълнението на стратегията играят НПО – част от тях участват в предоставянето на социални услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск в община

Созопол. Гражданските организации предоставят социални, здравни и образователни услуги на територията на общината и областта за хора в риск. Съвместно с общината, ДСП и гражданите, НПО разработват интегрирани политики и мерки за социално включване. Участват в инициирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване като партньори на общината и/или водещи организации за проектите.

НПО участват в актуализирането на Стратегията, в изготвянето на годишен план за действие и в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението ѝ като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите на крайните потребители.

7. Ресурси и източници на финансиране

7.1. Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

Изграждането на капацитет за реализиране на Общинската стратегия за социалните услуги в община Созопол има за цел да повиши административния и организационен капацитет на всички институции - участници в реализацията на стратегията, така че да осигури благоприятна среда, в която хората, ангажирани с нейното изпълнение – от административните позиции (отговорни за планиране на реформирането или разкриването на нови услуги, финансовото им обезпечаване), до специалистите, които директно предоставят социални услуги за рисковите групи, да реализират пълния си потенциал.

В настоящия раздел са представени дейностите и мерките насочени към развитие на капацитета на човешките ресурси, ангажирани както с управлението, така и с предоставянето на съществуващите услуги и целят да осигурят разнообразни възможности за повишаване на професионалната квалификация, обогатяване на опита, въвеждане на иновативни практики в социалната работа, използване на ефективни механизми за осигуряване на участието на хората от рисковите групи в процеса на повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги. Планирани са и мерки за изграждане на капацитет, свързани с осигуряване на допълнителен ресурс от управленски кадри, специалисти и помощен персонал, който да осигури предоставянето на новите услуги, планирани за разкриване в продължение на целия период на реализиране на стратегията.

В отговор на идентифицираните потребности от развитие на съществуващия капацитет и на база на прогнозиране на необходимите човешки ресурси за новите услуги, заложи в Общинската стратегия, са съгласувани следните цели по **приоритетно направление 5:**

Обща цел 5: Подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на община Созопол.

Специфична цел 5.1. Изграждане на капацитет за управление на социални услуги в общината и доставчиците на социални услуги.

Мярка 5.1.1. Адекватно ресурсно обезпечаване на развитието на отделите, ангажирани с администрирането и управлението и развитието на социалните услуги на територията на община Созопол.

Дейност 5.1.1.1. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на експертите в общината, ангажирани с управлението на социалните услуги и на доставчиците.

Мярка 5.1.2. Изграждане на капацитет на общинско ниво за кандидатстване по оперативни програми и управление на средства от структурните фондове на ЕС и на други донорски програми.

Дейност 5.1.2.1. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучения за представители на екипите, управляващи социалните услуги в общините, представителите на доставчиците, които да осигурят придобиване и надграждане на умения за:

- Познаване, анализиране и ефективно използване на възможностите на съществуващите финансови инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС;
- Подготовка на проектни предложения.
- Управление на проекти и осъществяване на дейности за осигуряване на необратимост и устойчивост на резултатите от проекта.

Мярка 5.1.3. Развитие на професионални умения и опит за гъвкаво и ефективно управление на социалните услуги

Дейност 5.1.3.1. Осигуряване на възможност за обучения, семинари и конференции за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси.

Специфична цел 5.2. Изграждане на капацитет за предоставяне на социални услуги.

Мярка 5.2.1. Повишаване на квалификацията и уменията на персонала, директно ангажиран в предоставянето на социални услуги.

Целта на мярката е да се осигури непрекъснато повишаване на капацитета за предоставяне на социални услуги на специалистите и помощния персонал, директно ангажиран в предоставянето на услуги.

Дейност 5.2.1.1. Осигуряване на поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят:

Специфична цел 5.3. Развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.

Мярка 5.3.1. Умения за насърчаване на изграждането на партньорства и работа в мрежа

Дейност 5.3.1.1. Участие в обучения, семинари, работни срещи и др. осигуряващи формиране и развитие на умения за изграждане и поддържане на ефективни партньорства на общинско ниво и работа в мрежа.

Дейност 5.3.1.2. Осъществяване на практика междуобщинско и междусекторно взаимодействие:

- Ефективно взаимодействие между общинска администрация, ДСП и НПО;
- Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за общинската стратегия; умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво;
- Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги.

7.2. Източници на финансиране на Стратегията

7.2.1. Необходими средства за финансиране на социалните услуги в община Созопол

За финансиране на дейностите за реализация на Стратегията за периода 2011–2015 г. по години са нужни средствата, посочени в таблица 1. При тяхното определяне са отчетени включените в ПМС 715 от 01.10.2010 г. дейности, разглеждани като държавно делегирани, по функция 5 „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“. В този разчет не са включени предлаганите местни социални услуги, които през 2010 г. са обезпечени с финансов ресурс както следва: Домашен социален патронаж - 812 430 лв. и Клубовете на пенсионера и инвалида - 100 310 лв.. Но в разчета са отчетени такива социални услуги като „приемна грижа“, за която все още няма утвърден финансов стандарт, но се предвижда за следващи години. При разчета на необходимите средства се отчита фактът, че страната се намира в сериозна финансова, в т.ч. и бюджетна криза, поради което за развитието на социалните услуги, където за финансиране на държавно делегираните дейности водеща е ролята на държавния бюджет, особено през първата година от прогнозния период, не може да се очаква рязко увеличаване на средствата.

Година	2011	2012	2013	2014	2015
Издръжка	93 600	334 744	613 995	631 707	649 418
Инвестиции	50000	417 000	150 000	140 000	200 000
Общо	143 600	751 744	763 995	771 707	849 418

Средства, необходими за финансиране на социалния сектор в община Созопол за периода 2011 – 2015 г. (лв.)

Като база за извършване на прогнозата за текущата издръжка са използвани действащите единни финансови стандарти, утвърдени с ПМС 715 от 01.10.2010 г.

При определяне на източниците на финансиране се дава приоритет на делегирането от държавата на средства за общината, която е призвана да предоставя социалните услуги съобразно местните потребности. При осъществяване на по-сериозни стъпки в сферата на социалната децентрализация може да се очаква постигането на по-голяма финансова самостоятелност на общината. Ето защо се очаква плавно покачване на местните разходи за социални дейности в абсолютна стойност при запазване на водещата роля на държавно делегираните средства в структурно отношение.

Наред с това съществуващите сега утвърдени нормативно социални услуги в близко бъдеще трябва да се променят както по състав, така и по критерии за определяне на конкретния размер на отпусканото финансиране за тяхната издръжка. Първата важна стъпка в това направление би трябвало да стане с приемането на обсъждания минимален пакет от социални услуги с всеобщ достъп, с което би трябвало да се промени конфигурацията на социалните услуги, предоставяни от общините. Промяната се изразява в разширяването на номенклатурата от нови услуги, които общината ще трябва да осигурява на местните общности при осигуряване на съответното финансиране както по линията на държавно делегираните дейности, така и от собствени (местни) източници. Наред с това трябва да се има предвид, че използването на капацитета (на заведенията) като база за определяне на размера на годишното финансиране чрез единен финансов стандарт и сега не е удачно за една част социалните услуги (особено за услугите в общността). В този смисъл трябва да се започне сериозна работа в посока на намирането на адекватни критерии за определяне на единните финансови стандарти, както и на финансирането на социалните услуги (заведения) в променящата се социална среда, когато потребностите на населението от социални услуги ще започне да се насища и намалява по отношение на едни и утвърждаването на други.

Това ще окаже определена модификация на начина на финансиране и определяне на конкретния размер на финансовите средства за конкретните услуги през прогнозния период. Поради високата степен на неопределеност на очакваните последици, и преди всичко утвърждаването на нов модел на финансиране чрез използването на различни критерии при изграждане на финансовите стандарти за някои социални услуги, на този етап трудно може да се предвиди за кои услуги и кога какви променени ще настъпят. Ето защо в разчетите не са включени конкретно определени поименно нови социални услуги с нови стандарти, а се разглеждат като общи средства за нови услуги.

Промените, които се очаква да настъпят във финансирането на текущата издръжка, без съмнение ще засегнат и механизмите за отпускане и усвояване на средства за капиталови разходи. Още повече, че вече се очертават някои пропуски в направленията на действащите оперативни програми, отнасящи се до социалния сектор. След приключване на първия кръг през 2013 г. и със стартиране на новите оперативни програми през 2014 г. може да се очаква по-активно и целенасочено да се обвържат техните целите и задачите с потребностите на населението от социални услуги. В резултат на това една част от недостигащите средства за инвестиции, които държавният бюджет сега не може да осигури, ще могат по-широко да се финансират по мерки на новите оперативни програми. С оглед на това в общината може да подготви предварително проекти, които да започнат своята реализация в инвестиционната си част в рамките на прогнозния период.

С разкриването на нови услуги в т.ч. и на някои от резидентен тип в слединвестиционния период ще възникне потребност от финансиране на нарастващата им текуща издръжка, което води логично до повишаване на дела на текущите разходи през следващите години и поддържането им на достатъчно високо равнище.

С извършването на инвестиции ще се разкрият нови услуги (чрез ново строителство) или действащи в момента заведения ще бъдат основно ремонтирани и реконструирани, за да се създадат по-добри условия за предоставяне на социални услуги. Структура на средствата за финансиране на социалните услуги в община Созопол.

7.2.2. Други необходими ресурси

Важен фактор в развитието на социалните услуги е кадровата осигуреност на действащите и предвидените за разкриване заведения за социални услуги. Необходимо е да се предвидят средства за преквалификация на работещите социални работници и придобиване на подходяща квалификация за тези, които се предвижда да постъпят в сектора на работа през следващия период. Наред с това подходяща квалификация и преквалификация трябва да придобият и общинските служители, които са отговорни за социалните дейности. Така че към групата на обучаващите трябва да се предвидят и работещите сега общински служители, както и предвидените допълнително. Във връзка с това е подходящо да се формират партньорства с обучаващи организации и институции за организиране на обучителни курсове, финансирани по оперативните програми (ОП Развитие на човешките ресурси и ОП Административен капацитет). Всяко обучение трябва да се организира така, че да

предхожда стартирането на новоразкривана услуга.

С оглед на териториалното разполагане на социалните услуги, в община Созопол трябва да се направи пълен списък на възможните обекти (сгради, помещения и пр.), които могат да се използват за разкриване на социални услуги. Такъв на този етап липсва. Възможните обекти трябва да са съобразени с визията за развитие на социалните услуги, заложена в стратегията, като се елиминира всякакво маргинализиране на тяхното предоставяне.

7.2.3. Източници на финансиране

Основен източник на финансиране издръжката на социалните услуги в прогнозния период е републиканският бюджет. Освен това, поне през следващите 3-4 години не се очаква общината да може да заделят от собствените си източници допълнителни средства за издръжка на държавно делегирани дейности. Местните източници главно ще се насочват към поддържането и развитието на домашния социален патронаж, другите местни услуги. При благоприятно развитие на икономическата конюнктура и след реално проведена реформа във финансовата сфера, водеща до по-голяма финансова децентрализация, в рамките на стратегическия период може да се очаква общината да отделя от бюджета си средства за подобро и разширено развитие на предоставяните като държавно делегирани социални услуги.

Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане, основно ще се осигурява от републиканския бюджет. Важен източник в това направление са средствата по оперативните програми. През 2011 - 2012 г. се очаква да се разкрият нови подходящи мерки по ОП "Развитие на човешките ресурси", в рамките на които ще може да се получи финансиране, в т.ч. и за инвестиции в сферата на социалните услуги. Отчитайки технологичното време за разработка на проектите, тяхното оценяване и утвърждаване и реалното им стартиране, възможното усвояване на такива средства може да се очаква най-реалистично през 2012 г. Средствата за квалификация и преквалификация на социалните работници могат и трябва да се осигурят в необходимия размер от ОП „Развитие на човешките ресурси“ и ОП "Административен капацитет", като се подготвят проекти с подходящи обучители.

8. Етапи в изпълнението на стратегията

	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
	Приоритетно направление 1: Услуги за превенция									
1.	ДМК	гр. Созопол	+	X	X	X	X	X	Собствени ре-сурси	Община Созопол
2.	Разкриване на ЦОП - Созопол	гр. Созопол		+	X	X	X	X	Проекти, Програми ддд	Община Созопол
3.	Изграждане на Дневен център за деца с увреждания - Созопол	Гр. Черноморец			+	X	X	X	Проекти, Програми ддд	Община Созопол
	Приоритетно направление 2: Деинституционализация на грижите за деца									
4.	Съвместни услуги по настаняване при близки и роднини	Населени места община	X	X	X	X	X	X	Собствени ре-сурси	ОЗД, ДСП
5.	Подкрепа за семействата, в които са настанени деца	Населени места община	X	X	X	X	X	X	Собствени ре-сурси	ОЗД, ДСП
6.	Подкрепящи услуги при осиновяването на деца	Населени места община	X	X	X	X	X	X	Собствени ре-сурси	ОЗД, ДСП
7.	Развитие на Приемната грижа	Населени места община	X	X	X	X	X	X	ддд	ДСП и ОЗД
8.	Изграждане на ЦНСТ	С. Атия			+	X	X	X	Проекти, Програми ддд	Община Созопол
	Приоритетно направление 3: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи									
9.	Разширяване на програмите - Личен и Социален асистент, Домашен помощник за деца с увреждания.	Населени места община	X	X	X	X	X	X	проекти	НПО, община Созопол
10.	Образователни програми в училище за превенция на рисковото поведение	училища	С	С	С	С	С	С	ддд	Община Созопол, училища, НПО, ОЗД
11.	Съвместни дейности на МКБППМН за превенция на рисковото поведение	училища	С	С	С	С	С	С	Собствени средства, ддд	МКБППМН, ДСП, община Созопол, НПО
12.	Обхващане на децата в задължителното предучилищно образование	училища	С	С	С	С	С	С	Общински и училищни бюджети	Община Созопол, училища, НПО

Направление 2. Самотноживеещи стари хора и хора в риск												
13.	Разширяване на дейностите в Домашен социален патронаж	Населени места община	X	X	X	X	X	X	X	X	Проекти, общински бюджет	НПО, Община Созопол
Направление 3: Възрастни хора с увреждания												
14.	Изграждане на Дневен център										Проекти, ддд	НПО, община Созопол
15.	Предоставяне на услугата Личен асистент	Населени места община		X	X	X	X	X	X	X	Проекти, ддд	НПО, община Созопол
16.	Предоставяне на услугата Социален асистент	Населени места община									Проекти, ддд	НПО, община Созопол
17.	Предоставяне на услугата Домашен помощник	Населени места община									Проекти, ддд	НПО, община Созопол

Забележка:

Знакът "+" отбелязва периода на изграждане и подготовка на социалната услуга
 Знакът "X" отбелязва периода на предоставяне на социални услуги / изпълнение на социална програма
 Знакът "С" отбелязва смесените услуги, междусекторните инициативи и хоризонтални мерки за социално включване

8.1. Оперативен план с времеви график за изпълнение на Стратегията

ИНФОРМАЦИЯ

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

ОБЩИНА АЛПУЛУ

(2011 – 2015)

1. Анализ на грижата за възрастни хора в Турция

Населението на Турция е 75,6 милиона според последното преброяване през 2010 г., а стойностното увеличение на възрастните през годините между 1990 и 2010 г. е повече от един милион. Турция е навлязла в процес на стареене. Успоредно с този процес на стареене, градското население се е увеличило.

Услугите за грижа за възрастни в Турция се изпълняват от „Отдел за грижи за възрастни хора“ под управлението на Института за социално осигуряване и закрила на детето (SHCEK), основан през 1983 година. В рамките на неговия обхват, Главната дирекция на SHCEK отговаря за идентификацията, грижата, закрилата, обучението и рехабилитацията на деца, хора с увреждания и възрастни, нуждаежи се от закрила, грижа и помощ. Тя предоставя и социални услуги, които са част от систематизирани и планирани услуги с цел задоволяване на материални, морални и социални нужди, породени от структурни обстоятелства или обстоятелства на заобикалящата среда, възникнали не по вина на възрастните. Също така дирекцията помага за предотвратяване и решаване на социални проблеми на тези хора, както и за рехабилитация и подобряване на техния жизнен стандарт, посредством клиники, клиники за възрастни хора и рехабилитационни центрове.

Промените в структурата на индустриализацията, урбанизацията и семейството, променящи се паралелно със социално-икономическите развития в Турция, и очевидното нарастване на населението във възрастова група от 60 и нагоре, определя необходимостта от откриване на клиники и консултантски центрове за възрастни, както и от нарастване и поддържане на услуги за грижа и рехабилитация за възрастни. Тези услуги са:

- **Клиника:** социална институция за настаняване, създадена с цел защита, грижа и задоволяване на социални и психологически нужди за лица на възраст от 60 и повече години.
- **Дом за възрастни хора и възстановителен център:** социални институции за настаняване, в които възрастните получават необходимата рехабилитация по начин, който им осигурява възможност да водят живот самостоятелно. Хората без нужда от лечение са взети под специални грижи.

Общият брой на старческите домове в Турция е 285 а техния капацитет (SHCEK 2011, Май) е 23 213 лица. Този капацитет не покрива дори 1% от възрастното население в Турция. Този ограничен капацитет прави условията за настаняване в старчески дом трудно постижими.

За да се отговори на социалните и психологическите нужди на старите хора, които не изискват настаняване в институция за грижи и живеят в собствените си къщи, в началото на 2000 г. започват инициативи за създаване на солидарни центрове за възрастни с цел предотвратяване на тяхната социална изолация. Инициативите са предприети без оглед на социо-психологическото състояние на възрастните, а в съответствие с демографските промени в турското население, трансформацията на традиционната семейна структура в ядрената семейната структура и социално-икономическите промени.

Услуги за „Дневна грижа“ са въведени за здрави възрастни, живеещи в дома си заедно с техните семейства, роднини или самостоятелно, както и за такива с болести като Алцхаймер и др. Целта е възстановяване на тяхната среда, осмисляне на свободното им време, съдействие за посрещане на социалните, психологическите и здравните им нужди. Дневната грижа предоставя услуги за възрастни за ориентиране и кариерно консултиране, за подкрепа за техните проблеми и трудности при управлението на собствените им ресурси и ежедневен живот, за организиране на социални дейности чрез формиране на групи по интереси и за обогатяване на социалните им контакти, за повишаване на активността им и за подобряване на качеството им на живот при необходимост. Услугите за домашни грижи са стартирани за предоставяне на грижа за възрастни без никакви психични разстройства, нужда от медицински грижи и увреждания, с цел да бъдат подпомогнати в ежедневните им дейности на живот в дома им, когато домакинства (съседни, роднини) или те самите са неспособни да продължат напред.

Днес има общо 951 „Центрове за услуги за възрастни“, като това е неадекватен брой и следователно не отговаря на съществуващото търсене. Следователно, броят и оперативните места за работата на тези центрове, трябва да бъде разширен.

Освен услугите за възрастни, предоставяни от SHCEK, общините, особено тези в големите градове, също осигуряват ежедневни грижи за възрастни. Пакети от ежедневни услуги се предоставят на възрастни, които живеят в собствените си къщи. В рамките на тези пакети, наред с услуги за посещение на болници и лекари, услуги за почистване, са включени и поддръжка и ремонт на дома. Въ-

преки, че всички услуги се предоставят, психо-социалната и геронтологичната подкрепа, от която се нуждаят възрастните не може да обхване по-голямата част от възрастното население.

Стареене в турско семейство

Имайки пред вид историята на нашия народ, е разбираемо, че толкова много стойност се дава на създаването на домакинство, целостта на семейството и вниманието и уважението към възрастните. Семействата не приемат грижата за възрастен като задължение, а като една от своите отговорности. Без значение къде живеят, независимо дали са в градски или селски райони, взаимна помощ и подкрепа се очаква сред роднините. Според традиционната ценностна система, грижата за възрастните се счита за отговорност на жените.

Според резултатите от „Изследване върху структурата на тюрското семейство“, проведено от Държавната организация за планиране през 1992 година, 63% от възрастните в Турция живеят в собствените си къщи. Резултатите, получени от социологически проучвания показват, че те не се чувстват самотни, от факта че живеят в отделни къщи.

Тъй като външна подкрепа за обгрижване не може да бъде осигурена професионално у дома, както възрастните, които се нуждаят от грижи, така и членовете на семейството, които се грижат за тях, се сблъскват с множество проблеми. В резултат на стреса, породен от интензивните и усърдни грижи, понякога може да възникне напрежение в рамките на семейството. Качеството на грижите, които не се предоставят достатъчно професионално също е засегнато.

Институционални и домашни грижи

В нашата страна, където организирани социални услуги за възрастни се предоставят от държавата, на Главната дирекция на SCHEK е възложено да планира, организира, наблюдава, координира и контролира услугите, насочени към опазване и увеличаване продължителността на живота на възрастни с определени социални и / или икономически нужди, както и да предоставя услуги за институционални грижи.

SCHEK осигурява дневни грижи в 5 Солидарни социални центъра за възрастни в 4 провинции, където близо хиляда възрастни се възползват от помощ за осмисляне на свободното време, възстановяване на условията си на живот, подкрепа за ежедневни дейности, насоки и консултиране, подкрепа в сферите където имат трудности с цел те да се справят със собствени възможности и да увеличат социалните си контакти и дейности .

Турция отговаря на липсата на квалифицирани грижи, както в институционалните така и в частните услуги, предимно чрез наемането на чужденци, идващи от съседни и други страни. Най-важният фактор за наемане на чуждестранни лица за грижа за възрастни е ниският брой на „квалифицирани тюрски болногледачи“. Друг важен въпрос тук е, че повечето тюрски болногледачи не считат услугите за обгрижване за професия. Затова чужденците затварят тази празнина в рамките на сектора.

2. Предоставяни социални услуги в Община Алпулу

Община Алпулу е регистрирана с Общински закон под N 5393, от 3/7/2005 част 3, N 14

Община Алпулу е с население от 2577 души.

Общината е отговорна за подобрения в публичният сектор, водната инфраструктура и канализацията, градската инфраструктура като транспорта, системите за географско разположение и информация, паркове, градински територии, както и за културните и артистични дейности, туризъм и реклама, младежки и спортни дейности, социални услуги и подкрепа, осигуряване на обучения за подобряване уменията и професионалните компетенции на хората, развитие на икономиката и търговията.

Общината организира всеки месец срещи за жени в Алпулу, с цел забавление, като всяка жена плаща малка сума. Предоставят се обучения за домакини за изработване на бижута, които се разпространяват безплатно. Организирант се курсове по английски език и народни танци за възрастни жени.

Ежегодно в Община Алпулу се организира и провежда културен и музикален фестивал за всички живущи.

Възрастните хора живеещи на територията на Община Алпулу са 1500. Услугите за възрастни хора са все още недостатъчно, което обуславя и необходимостта от разкриването на „Дневен център за възрастни хора“, където ползвателите ще имат възможност да се събират за разговори, както и да ползват спортни уреди в свободното си време.

В Община Алпулу има нужда през следващите 5 години да се развият още следните услуги:

- Завод за рафиниране
- Изграждане на канализационна система
- Обсерватория за птици